

Olof Manner oroar sig för en statsbankrutt med mycket allvarliga följder i några europeiska länder. Men han föreslår också en lösning.

http://www.affarsvarlden.se/hem/hausse_baisse/article823069.ece

En gång i tiden gjorde min far konkurs. Det var en riktig, hederlig, gammaldags konkurs. Familjen fick lämna ifrån sig det mesta. Jobbigt, men varken särskilt ovanligt eller dramatiskt. Utom för min far och vår familj. Det är naturligt att inte alla lyckas i affärer. Lika naturligt är det att leverantörer gör riskbedömningar. Och att man försöker betala sina skulder, även när man misslyckas. Vår familj önskade förstås att vi hade kunnat trolla och lösa situationen, men bankerna sa nej till nya lån och ridån gick ner.

Jag tittar på obligationsräntorna i Irland, Grekland och Portugal. När detta skrivs har marknaden stängt och tvåårsräntan har gått upp över en procentenhet i Irland och en halv procentenhet i både Grekland och Portugal. På en dag! I grund och botten är anledningen till att dessa länder är på obestånd inte mer komplicerad än för en person eller ett företag som befinner sig i samma situation. Man har lånat mycket pengar, men businessen ger inget överskott. Underskott i statsfinanserna leder till att man måste låna mer pengar.

För att låna ut pengar till någon som upplevs som osäker vill långivaren ha bättre betalt, det vill säga den kräver högre ränta. Det funkar på samma sätt för dig och mig som för vilket företag och vilket land som helst.

Hade Grekland, Irland och Portugal varit företag så hade de förmodligen varit i konkurs redan. Fast nu är det mer komplicerat än så, eftersom de är medlemmar i EMU och har en gemensam valuta samt en massa förbindelser inom unionen som innebär att man i alla fall ska försöka hjälpa varandra att lösa situationen.

Det innebär konkret att länder som har överskott i sina budgetar, eller upplevs som kreditvärdiga, ska ge lån eller pengar till dem som inte har. Vi pratar i första hand om Tyskland som i dagsläget är Europas motor. Ännu så länge har ECB (den europeiska centralbanken) tillsett att skuldsatta länder fått låna pengar på konstgjort låga nivåer. Men det är i praktiken Tyskland som förväntas finansiera lånen.

Hur länge kommer tyskarna acceptera att betala för andra länders misstag? Hur länge skulle du betala din grannes räkningar när du har arbetat och han har festat? Inte särskilt länge, tror jag. Eftersom det knappast finns något annat land på jorden där traditionen för ekonomisk disciplin är så stark som i Tyskland, så är det naturligtvis särdeles irriterande för tyska skattebetalare att ta notan för andra länders ekonomiska fusk och slarv. Risken är att Tyskland sluter sig och i värsta fall vill dra sig ur EMU.

De senaste dagarnas marknadspanik förklaras av att tyskarna tog bladet från munnen och debatterade hur man ska hantera inställda betalningar och/eller nedskrivningar av skulder för vissa länder. Man erkände öppet att statskonkurser är en möjlighet, men vet nog inte hur det skulle drabba bankerna och det finansiella systemet om en större oro skulle breda ut sig.

Banker äger en stor del av de obligationer som dessa länder givit ut. Även om man skulle kunna tro att det vore hanterbart om ett mindre europeiskt land ställer in betalningarna, så ska

man vara försiktig med att underskatta riskerna. Spridningseffekterna kan bli mycket allvarliga och globala.

En bild i tidningen häromdagen där en kinesisk ledare skakar hand med en grekisk minister övertygar inte mig om att situationen är löst. Kineserna måste vara evinnerligt trötta på att finansiera andra länders excesser. Kina är inte lösningen på problemet. I slutänden får nog skuldsatta länder göra precis som min far och vår familj: göra upp med sina långivare och börja om på ny kula. Det funkade för oss